

Redactioneel

Deze aflevering van de *Doopsgezinde Bijdragen* is een treffend bewijs van het bloeiend bestaan van de studie van het doopsgezind erfgoed in het algemeen en van de Doopsgezinde Historische Kring in het bijzonder. Artikelen van Piet Visser en van ondergetekende zijn bewerkingen van lezingen gehouden tijdens het afscheid van Adriaan Plak als curator van de kerkelijke collecties. In die hoedanigheid heeft Adriaan een nauwelijks onder woorden te brengen bijdrage geleverd aan de studie van het dopers en dissenters erfgoed. Met zijn kennis van zaken heeft hij een ontelbare stoet van liefhebbers en professionals verder geholpen. Door zijn gastvrijheid bleef de zaal Mennonitica een ontmoetingspunt van al wat zich in geschiedenis interesseert. Een bijdrage van Adriaan Plak zelf roept de DHK-dag over de correspondentie van de familie Müller in herinnering. Het artikel van Frits Hoogewoud brengt ons bij het Haarlems erfgoed en bij de rijke en unieke collectie daar.

Een tweede cluster artikelen brengt ons bij het afscheid van Hans de Waardt van de VU: ook hij heeft zijn sporen door het dopers en dissenters landschap ruimschoots getrokken. In hun artikelen staan Willem Frijhoff, Gary Waite en Hans de Waardt stil bij de invloed van dissenters gedachtegoed en bij de invloed van dit gedachtegoed op het wereldbeeld van mensen in de vroeg-moderne tijd.

Naast deze thematische clusters biedt *DB* een reis door de tijd. Theo Brok onderzoekt in zijn artikel over Adam Pastor niet alleen de geschiedenis en achtergrond van diens *Onderscheytboeck*, maar rehabiliteert in zekere zin ook Adam Pastor. Geschiedschrijving is niet altijd eerlijk. De invloed van Adam Pastor is in de geschiedschrijving kleiner gemaakt dan hij waarschijnlijk was, terwijl die van Menno Simons waarschijnlijk groter is gemaakt dan hij was.

Gerrit Voogt volgt in zijn artikel de sporen van de Amsterdamse Haarlemmer Dirck Volckertsz Coornhert. Deze eigenzinnige alleskunner zette in zijn dagen de Republiek dusdanig op stelten dat de Staten zich ermee bemoeiden. Maar hoe ging het na zijn dood verder? Bleef zijn gedachtegoed ook toen invloedrijk?

Ruud Lambour brengt ons bij de cultuurgeschiedenis. Hij ontleedt op basis van – als immer – gedegen archiefonderzoek de kring rond Isaack van Gherwen en werpt zo nieuw licht op het schilderij ‘Doortocht door de Jordaan’.

Frans Grijzenhout staat stil bij de bemoeienissen van Frans Hals bij de doopsgezinde wereld. Zodoende haalt hij een nauwelijks belichte kant van Frans Hals voor het voetlicht.

Als een ware detective leidt Piet Visser ons vervolgens naar de identiteit van de raadselachtige figuur P.I.L.B.C. Zijn artikel is tevens een treffend bewijs van wat een grondige kennis van het religieuze landschap van de vroegmoderne tijd met al zijn nuances en contrasten vermag.

Bert Dop brengt ons naar de moderne tijd en naar het (bijna) mooiste deel van het land. Zijn artikel over een leesgezelschap in Borne in de negentiende eeuw biedt een venster op de doperse cultuur in de negentiende eeuw. Hij staat niet alleen stil bij wat deze groep mensen las, maar ook bij de religieuze cultuur waarin deze groep leefde.

Pieter Post besluit met zijn verslag over de confrontatie tussen Frits Kuiper en Cornelis Hylkema, een bestrijder en een voorvechter van het nationaal-socialisme de rij. Zijn artikel is een fraai voorbeeld van kritische, voorzichtige geschiedschrijving!

Mirjam van Veen